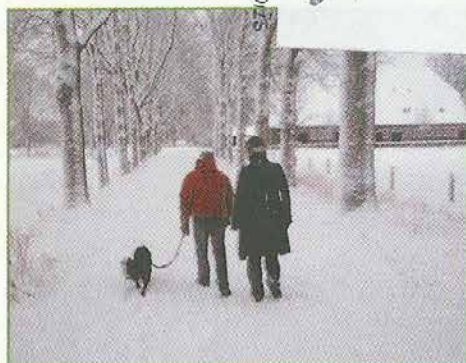
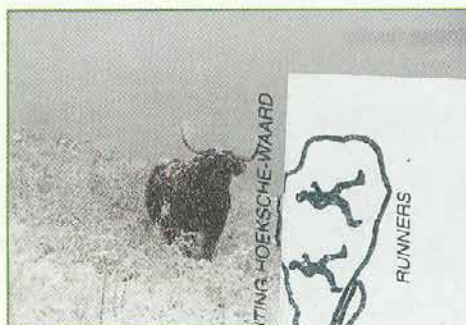
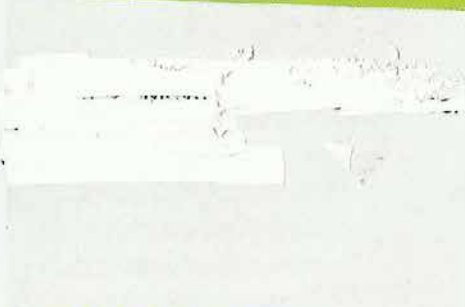

Waardzegger

In dit nummer:

- voor radwelen
- klussen voor HWL
 - Activiteiten programma

Winter 2010

HWL

Hoerschewaards Landschap

Colofon

Waardzegger, een uitgave van
Hoekschevaards Landschap (HWL)
Vereniging voor behoud en ontwikkeling van
natuur en landschap in de Hoeksche Waard.
Verschijning: ieder kwartaal
ISSN 1389-7454
Opplage: 1.750

Lidmaatschap € 20,00 per jaar

Ledenadministratie HWL

postbus 1080
1260 AB Oud-Beijerland
ledenadministratie@hwl.nl

Natuurbezoekerscentrum Klein Profijt

Salinpad 11 Oud-Beijerland
Telefoon: 0186 621 888
Beheerder: Merijn van den Hoogenhoff
kantoor@hwl.nl

Openingstijden:
Dinsdag t/m vrijdag 10.00 tot 17.00 uur
Zaterdag en Zondag 12.00 tot 17.00 uur

Nationaal Landschap Centrum

Veerweg 1c Numansdorp
Telefoon: 0186 653 512
Beheerder: Cees Mesker 06 - 12 966 131
redactie@nationaallandschapcentrum.nl

Openingstijden:
Dinsdag t/m zondag 12.00 tot 17.00 uur

HWL en NLC op Internet:

www.hwl.nl
www.nationaallandschapcentrum.nl

Dagelijks Bestuur

Joost Kievit (voorzitter)	078 673 1522
Jan van Alebeek (secretaris)	0186 619 379
Guis van der Pal	0186 573 705
(penningmeester)	

IN DIT NUMMER:

- Van de redactie
- Bosmanmolen
- De suikerfabriek?
- Water naar de zee
- De "baas" wordt oud
- Nationaal Landschap Gidsen
- Kruiden uit de natuur
- Kauwen
- Hoe staat het met de muizen
- "Eruit gelicht"
- Waar doe je het voor?
- Klussen voor HWL
- Activiteitenprogramma
- Prikbord:
Aandacht voor automatische Incasso

Redactie:

Aad Bruijnzeel
Hanny Willemstein
Jan Plaisier
Iris van der Vlerk (eindredactie)
redactie@hwl.nl

**Kopij lentenummer 2011
inleveren vóór 1 februari**

Aanleveren kopij

Als aparte bijlage ('attachment') bij een e-mail. Bij voorkeur in Word.

Informatie:

Iris van der Vlerk:
Tel: 076 564 99 99

Drukkerij
Vanderstoep bv

Tel.: 078 674 11 88 • E: vdstoep@tiscali.nl

VAN DE REDACTIE

Iris van der Vlerk

In dit winternummer van de Waardzegger weer uiteenlopende onderwerpen, cultuurhistorie wat betreft de bosmanmolens, nieuws van het muizenfront, experimenteren met kruiden uit de natuur, over het vele werk dat door onze vrijwilligers wordt verzet (en nog kunnen we meer mensen gebruiken.)

Een een nieuwe rubriek:

"Eruit gelicht" waarin de werkgroepen van Hoekschevaards Landschap om beurten in de schijnwerpers worden gezet.

Een artikel over de suikerfabriek, die toch lange tijd voor werkgelegenheid heeft gezorgd in de Hoeksche Waard. Mijn vader was accountant en kwam daar jaarlijks de boeken controleren. Dat kan ik me nog herinneren.

Van water naar de zee dragen als het gaat over waterbeheer. Over water gesproken, wat een regen is er gevallen in het weekend van 15 en 16 november, hier werd duidelijk dat waterberging van groot belang is, de Mark trad ver buiten zijn

oevers, wandel en fietspaden kwamen helemaal onder water. Nadat het water gezakt was kon je aan de veekrand zien tot waar het water gestaan had.

Over kauwen in schoorstenen, een lekker warm plekje om te nestelen.

Sinds ik in de tuin weer wat voederplekken heb gemaakt zijn ook de kauwen weer regelmatige bezoekers om van al het lekkers te snoepen. Gelukkig is er genoeg voor groot en klein.

De voedersystemen en het voer bestel ik tegenwoordig vaak bij Vivara, via www.vivara.nl

Dat werkt prima en ik steun er meteen diverse natuurinstellingen mee.

Zo'n netje bv verkopen ze niet, daar

kunnen de vogels met hun pootjes verstrikt in raken. Het is de moeite waard om de site eens te bezoeken. Natuurlijk doe ik ook weer mee met de tuinvogeltelling op 22 en 23 januari 2011. Julle ook?

www.vogelbescherming.nl/tuinvogel

Hier is nu al veel informatie te vinden

BOSMANMOLEN

Joost Kievit

Wat heeft Hoekschewaards Landschap met cultuurhistorie?

HWL staat vooral bekend als natuurorganisatie, maar ook cultuurhistorie is een onderwerp waar we warm voor lopen. Zowel in de doelstellingen van de vereniging als in de praktijk komt dit tot uitdrukking. Een voorbeeld: de Bosmanmolen.

Een bescheiden, sierlijk en beeldbepalend landschapselement, tegelijk nuttig, efficiënt, milieuvriendelijk en duurzaam. Dit bekende poldermolenkje is in 1929 in de Hoeksche Waard ontwikkeld en werd daarna overal in de wereld toegepast om overtollig water uit polderpercelen te malen. Het kenmerk van een polder is immers dat het waterpeil kunstmatig moet worden geregeld.

Land- en tuinbouw hadden vaak behoef-

te aan perceelbemaling op maat.

Daaraan kwamen de gebroeders Bosman in Piershil tegemoet met hun ingenieuze uitvinding van dit windwatermolenkje. Het vernuftige aan het ontwerp is, dat het molenkje zichzelf op de wind kan stellen door de windvaan aan de staart. Zodra de waterstand in de sloot te hoog wordt, zet een vlotter de staart in beweging en worden de wieken op de wind gezet.

De draaiende wieken zetten een pomp in gang, die het water uit de sloot maalt. Als het water genoeg is gezakt, zet de vlotter de staart stil, waardoor de wieken uit de wind komen en de bemaling stopt. De bemaling wordt door de afstelbare vlotter naar behoefte geregeld. Aan de werking van de molen komt geen mens te pas. De wind levert gratis energie en het molenkje draait en maalt vrijwel geluidloos.

Door schaalvergroting en technische ontwikkelingen dreigt het Bosmanmolenkje uit het landschap te verdwijnen. Toch houdt deze icoon van het Nationaal Landschap Hoeksche Waard stand. Behalve voor het ontwateren van kleinere landbouwkavels, wordt de molen gebruikt voor de waterbeheersing in natuurgebieden.

HWL heeft twee Bosmanmolens in eigendom. Eén molen staat in

Mijnsheerenland achter de Vijf Schelpen in een door HWL beheerd terrein aan de Binnenmaas. De andere staat in de tuin van het bezoekerscentrum NLC in Numansdorp. De molens werken niet, maar die bij het NLC is zodanig compleet dat hij zou moeten kunnen werken. Misschien komt er nog eens een handige knutselaar die dat regelt. Met de zorg voor deze molens houdt HWL een stukje streekeigen cultuurhistorie levend.

DE SUIKERFABRIEK?

Henk Malta

Hoe staat het daarmee?

In 2005 heeft de Suikerunie besloten het verwerken van suikerbieten in Puttershoek te beëindigen.

Het in hoofdzaak buitendijks gelegen terrein komt daarmee vrij voor herinrichting, nieuwe mogelijkheden en ideeën. De eigenaar (Suikerunie) en de gemeente Binnenmaas onderhandelen al lange tijd over wenselijkheden en mogelijkheden voor de (her)ontwikkeling van dit gebied.

HWL is geen partner in dit overleg, maar is als belangenorganisatie in de Hoeksche Waard natuurlijk wel geïnteresseerd in wat dit overleg als uitkomst zal opleveren en welke de winst kan zijn voor 't Nationaal Landschap.

Vanaf 2008 zijn een aantal inrichtingsmodellen onderzocht. Hieruit komen twee hoofdrichtingen naar voren. De eerste (voorkeur Suikerunie) komt goeddeels overeen met de huidige bestemming, d.w.z. een kade gerelateerd bedrijven terrein voor bedrijven uit een hogere milieucategorie en als mogelijkheid glastuinbouw of woningbouw op de bezinkingsvelden. De tweede (voorkeur gemeente) gaat uit van een combinatie van wonen, werken en recreëren. Voor dit model is het noodzakelijk de bestemmingen te wijzigen. In maart 2011 zal tot de definitieve keuze worden besloten door de gemeenteraad van Binnenmaas. Vrij recent hebben Gedeputeerde Staten de bezinkingsvelden (circa 60 ha) aangewezen als één van de mogelijke concentratiegebieden voor bovenregionale glastuinbouw.

In de plannen gaat het niet over het

totale complex en de terreinen van de Suikerunie. Een aantal activiteiten blijven in Puttershoek. De silo's, de specialiteitenfabriek en het distributiecentrum blijven daar gevestigd. Globaal praten we dan over het gebied dat grenst aan de bebouwing van Puttershoek.

Het deel waar het vooral om gaat, is het buitendijkse gebied met fabrieksgebouw, kade en loswal, de bezinkingsvelden en de strook richting Kuipersveer (dus ook het gebiedje dat nu begraasd wordt door Schotse Hooglanders). De vestiging Intertaste wordt wel bij de ontwikkelingsrichtingen betrokken, maar het bedrijf mag in de ontwikkeling niet belemmerd worden.

In een notitie voor de gemeente Binnenmaas komen wij tot een aantal opties:

Een combinatie van wonen-werken-recreëren zal door HWL ondersteund worden als daarbij ruime aandacht is voor duurzame natuurontwikkeling en toename van biodiversiteit.

Grootschalige industriële ontwikkeling niet passend bij het karakter van het nationaal landschap moet geweerd worden.

Het suikerfabriek terrein had een functie in het agrarisch karakter van de Hoeksche Waard. Deze relatie moet herkenbaar blijven bij nieuwe ontwikkelingen.

Waar sprake is van bedrijfsvestiging zou gestreefd moeten worden naar

bedrijvigheid die gerelateerd is aan de agrarische sector. Bedrijven uit de foodsector of mogelijk een biovergistingsinstallatie hebben een voorkeur.

Het suikerfabriek terrein maakt onderdeel uit van de noordrand en moet aan dezelfde kwaliteitseisen voldoen, die aan het totale gebied worden gesteld.

Een functie als 'opvang' voor glastuinbouw van elders in de provincie is onwenselijk.

WATER NAAR DE ZEE

Martijn Verweijen

In 2008 verscheen het advies van de commissie Veerman m.b.t. het te voeren waterbeheer tot 2100.

Op grond van dit advies bracht het kabinet in 2009 het eerste Nationale Waterplan uit. Het plan loopt t/m 2015. Het plan bevat 3 centrale thema's: Veiligheid, Zoetwatervoorziening en Herinrichting.

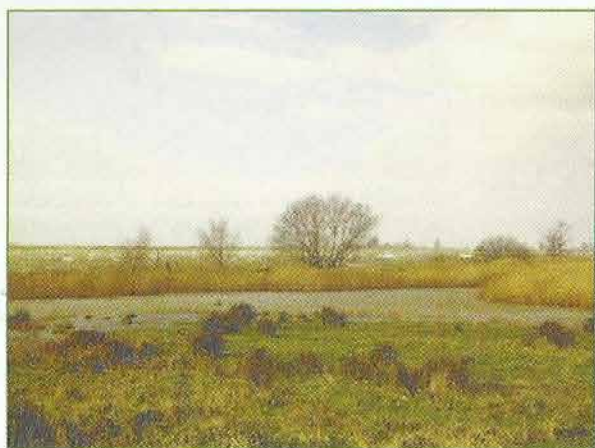
Met dit laatste wordt o.a. bedoeld het aanleggen van 2465 km natuurvriendelijke oever, het realiseren van 635 vispassages, het verwijderen van ruim 4 miljoen m³ bagger en diverse andere op waterkwaliteit gerichte maatregelen. Naast de centrale thema's, die voor het hele land gelden, zijn er ook nog *negen* gebiedsprogramma's. Het programma dat onze regio het meeste raakt is het programma Zuid-

westelijke Delta. Het streefbeeld voor dit deel van ons land ziet er veelbelovend uit. In de loop van de 21ste eeuw (een streefjaar wordt niet genoemd) treffen we een gebied aan, waarin de veiligheid is gegarandeerd, het estuariene systeem zo goed mogelijk hersteld is en nieuwe oplossingen voor de zoetwatervoorziening gerealiseerd zijn.

We hebben dan een open, maar afsluitbaar Haringvliet,

een zout Volkerakzoommeer dat verbonden is met de Grevelingen, een geheel van Grevelingen/ Volkerakzoommeer dat een open verbinding heeft met de Oosterschelde en de Noordzee met een gedempt getijregiem, een Oosterschelde waar de zandhonger tot stand gekomen is en een Westerschelde dat als Natura 2000 gebied in goede staat van instandhouding is gebracht.

Dit laatste houdt in dat er dan 3000 ha aan natuurcompensatie ingericht moet zijn. Dat het bovenstaande zeer ambitieus is hoeft geen betoog en dat het realiseren ervan een taaie klus zal zijn spreekt ook voor zich. Als we kijken naar het deelprogramma ons eigen gebied Haringvliet, Hollands Diep, Biesbosch zien we de volgende korte termijn (horizon 2015) voornemens:

- Het Kierbesluit is uitgevoerd,
- De compenserende maatregelen zijn uitgevoerd

- Deltanatuur heeft alle projecten gerealiseerd
- De Noordwaard is operabel
- Er is een gebiedsalliantie opgericht die de gebruiksruijnte inventariseert na ecologisch herstel

Het bovenstaande vergt enige toelichting. Het Kierbesluit houdt in het op een kier zetten van de Haringvlietsslui-zen.

De grootte van de kier hangt af van de afvoer van de Rijn bij Lobith en de waterstand van de Noordzee. De kier moet zodanig beheerd worden, dat zout water niet verder kan komen dan de Spuimonding. Onder zout wordt dan verstaan niet meer dan 0,6 gram chloride per liter. Ter vergelijking, het Noordzeewater voor onze kust heeft gemiddeld 16 gram chloride per liter.

De zoetwater- eis betekent, dat de Kier geregeld dicht zal moeten zijn. Op Goeree-Overflakkee en op Voorne-Putten moeten compenserende inlaatpunten zoetwater aangelegd worden met (soms nieuwe) waterlopen die het water op de eilanden verder transporteren.

Deltanatuur staat voor de taak de grote projecten Spuimond-oost en Spuimond-west uit te voeren en het Zuiderdiepplan te realiseren. Het plan Zuiderdiep behelst het toelaten van gedempt zout getij (80 cm) op het

Zuiderdiep middels het bestaande ge-
maal bij de Vissershaven Stellendam.
Voorts is het de bedoeling een aantal
polders langs het Zuiderdiep te ontpol-
deren, zodat 400 ha hersteld brak-
zout getijdengebied ontstaat.

De Noordwaard is een groot ontpolde-
ringsproject in de Biesbosch. Het krijgt
de functie natuur en hoogwaterop-
vang. Tenslotte moet er een groep
gebruikers van het gebied komen (de
z.g. Alliantie) die gaat bekijken hoe het
gebied economisch gebruikt kan gaan
worden na de ecologische herstelmo-
gelijkheden.

Het hoeft geen betoog, dat het realise-
ren van het bovenstaande niet van
een leien dakje gaat. De protesten en
de weerstand zijn groot en veelvuldig.
Een ietwat deels verzilt Haringvliet
willen landbouw, industrie en drinkwa-
terbedrijven eigenlijk helemaal niet.
Ontpolderplannen leiden tot al dan niet
demagogisch opgeblazen brede anti-
gevoelens onder de bevolking. Er wer-
den actiegroepen opgericht,

honderden bezwaarschriften
ingediend en protestborden op akkers
geplaatst. Veel bezwaarmakers zullen
totaal geen nadeel ondervinden van
de plannen. Toch klimt men in de pen.
Men is nog niet gewend aan het idee,
dat we als mens de laatste eeuwen de
geografisch eigen natuur geheel heb-
ben uitgeschakeld. Iets doen aan her-
stel is al een brug te ver. Wellicht heeft
de overheid de bevolking te weinig
geïnformeerd. Dat zou je echter niet
zeggen als je de stroom aan publica-
ties ziet.

Men wil het gewoon niet.
Het zijn plannen waar men
niets mee heeft. Het is iets
uit Den Haag.

De eerste barst in het plan
is al zichtbaar, het huidige
kabinet heeft het Kierbesluit
geschrapt. Of dat gezien de
internationale afspraken

kan is een tweede. Voorlopig is de
toon gezet.

We blijven water naar de zee dra-
gen, maar hoe blijft nog ongewis.

DE 'BAAS' WORDT OUD

Arie Pieters

In de Achterkreek zitten al sinds mensenheugenis eenden. Net als trouwens in de 'gewone' Kreek en ook in de verschillende andere sloten en vlieten in 's-Gravendeel. Meestal is dat een vaste groep vogels, soms aangevuld met wat 'nieuwelingen' uit de polder die zijn blijven 'hangen' als er een strenge winter is geweest. Daarnaast gaan er natuurlijk ook soms eenden dood en komen er jaarlijks weer wat jonge eendjes bij. De groep eenden die nu de Achterkreek 'bewoont' bestaat uit zo'n 40-45 dieren.

Dat is weleens meer geweest, in de jaren zeventig bijvoorbeeld, toen er rond de 50-55 eenden in de Achterkreek rondzwommen. Maar ook weleens wat minder. Een paar jaar geleden lag het aantal ergens tussen de 30-40 vogels.

Zoals het eigenlijk altijd gaat in een tamelijk vast omliggende groep dieren is er een 'baas boven baas'. Dat gaat bij eenden niet echt via een keurig democratisch overleg.

Elk voorjaar wordt de hiërarchie weer opnieuw vastgesteld middels het nodige dreigen over en weer tussen de woerden en uiteindelijk ook door de nodige stevige vechtpartijen. Dat ziet er in de meeste gevallen trouwens erger uit dan dat het in werkelijkheid is. Meestal is zo'n knokpartij na enkele minuten weer voorbij. Soms, bij een kort gevecht, is het zelfs al na een halve minuut voorbij. In zo'n geval proberen twee woerden elkaar eigenlijk achterover te duwen. Een soort van 'sumo-worstelen' voor eenden... Maar als de verliezer daarna niet het hazenpad kiest kunnen de heren elkaar soms wel wat heftiger te lijf gaan en moet er weleens iemand een paar spreekwoordelijke 'veren laten'. Maar daar blijft het dan ook bij.

De afgelopen jaren, eigenlijk al langer dan tien jaar, is de meest dominante woord een fraaie middelbruin, voskleurig getinte vogel. Het was en is nog altijd een mooi, imposant dier met mooie

zacht bruine veren op het lijf, een wit gevederde borst en natuurlijk een groten-deels groen glanzende nek en kop.

Hoe oud hij precies is weet ik niet. Ik kwam hem al tegen op foto's die ik ergens midden jaren negentig heb gemaakt. Toen was het al een volwassen vogel, dus het kan niet anders dan dat hij minimaal richting de 20 jaar gaat. En voor het eerst was dit najaar te zien dat hij ouder wordt. Het duurde lang voordat hij uit de rui-periode was en het lopen lijkt ook wat minder vlug te gaan. Maar verder is het inmiddels weer dezelfde stoere vogel die hij al zo'n 20 jaar is.

Hoe hij de winter en het komende voorjaar door gaat komen is afwachten. Als vogels echt oud worden kunnen ze nogal eens snel achteruit gaan qua gezondheid, maar voor hetzelfde geld is hij nog een jaar of twee de 'baas van de Achterkreek'. De woerden die het waagden om hem uit te dagen voor een knokpartij wer-

den, zover ik dat weleens heb gezien, meestal al na een paar minuten weer terecht gewezen.

Daarna liepen of zwommen ze een tijd met een boogje om hem heen. Maar dat het ook anders kan bewezen afgelopen zomer twee woerden die uit de vliet achter de flats in de Hendrik Hamersstraat waren 'overgewaaid' naar het plantsoen achter de flat in de Vezelstraat. Probleem hier was wel dat beide heren vochten om dezelfde eend....

Uiteindelijk duurde de vechtpartij van dit fanatieke duo letterlijk een hele werkdag! Dus zo'n slordige 8 uur. Af en toe namen ze een pauze en dan gingen ze blijkbaar weer doodleuk verder. 's Morgens rond 8.00 uur had ik ze al gezien. Toen ik een dik uur later voor werk de deur uit ging zag ik tot mijn stomme verbazing dat ze nog bezig waren... Ik heb ze toen (met moeite) uit elkaar gehaald. Blijkbaar zonder effect, want toen ik rond 13.00 uur thuis kwam waren ze weer bezig. Pas rond 19.00 uur 's avonds bleek dat toch één van de twee het uiteindelijk had opgegeven.

NATIONAAL LANDSCHAP GIDSEN

Joost Kievit

De eerste praktijk oefening van de Nationaal Landschap Gidsen in opleiding vond in oktober plaats. De nieuwe gidsen organiseerden een wandeling bij Puttershoek. Zo'n 35 mensen inclusief medecursisten liepen mee met de excursie.

de slag gaat om het verhaal van het Nationaal Landschap de Hoeksche Waard uit te dragen. Europa subsidieert het programma hiervoor.

Hoekschewaards Landschap organiseert samen met de Erfgoedkoepel en de LTO een cursus Nationaal Landschap Gids. De eerste in ons land. In 25 bijeenkomsten leren de 25 deelnemers over natuur, landbouw en cultuurhistorie. Ook ontwikkelen zij vaardigheden om het verhaal over onze streek te presenteren aan groepen.

Er werd aandacht besteed aan cultuurhistorie, natuur en landbouw. De komende maanden wordt de gidsencursus afgerond, waarna het gidsencollectief aan

Praktijkoefeningen waarbij ook het publiek wordt uitgenodigd zijn onderdeel van de cursus.

In een wandeling door het natuurgebied Argusvlinder werd verteld over de natuurlangskreken, maar ook over het ontstaan van de polder Nieuw Bonaventura. Er werd stilgestaan bij de Bosmanmolen, een nog steeds functioneel historisch element in het landschap. Bij een aardappelveld kregen de excursiegangers uitleg over natuurlijke plaagbestrijding, een manier waarmee boeren in de Hoeksche Waard aan een duurzamer bedrijfsvoering werken.

In maart volgend jaar wordt de cursus Nationaal Landschap Gids afgesloten. De nieuwe gidsen gaan een rol spelen in de promotie van en educatie over het Nationaal Landschap Hoeksche Waard. Er wordt gewerkt aan een educatieprogramma waardoor meer bekendheid wordt gegeven aan de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap. Hierbij gaat het om een activiteitenkalender en een activiteitsaanbod voor groepen op het vlak van de beleving van het landschap, de ontwikkeling van buitenschoolse jeugdactiviteiten en een aanbod voor het voortgezet onderwijs.

De Europese unie heeft een zogenaamde leader subsidie toegekend voor de ontwikkeling en organisatie van de cursus Nationaal Landschap Gids en het educatieprogramma.

Ook de provincie en de gemeenten uit de Hoeksche Waard dragen via het Samenwerkingsorgaan Hoeksche Waard hieraan bij. Het houdt in dat er de komende jaren ruim € 66.000,- beschikbaar is om de kwaliteiten van Hoeksche Waard onder de aandacht te brengen van bewoners en bezoekers.

KRUIDEN UIT DE NATUUR

Rini Huisman

Als ik tussen de Weegbree, de Herderstasjes, Brandnetels, Paardenbloemen, Smeewortel en Zuring wandel, komt het geregeld bij me op dat ik ooit eens de bladeren van een wilde plant gegeten heb: de gebakken bladeren van de Smeewortel. Het was tijdens de workshop Zen en de kunst van het kruid. Het smaakte prima. Dat had ik niet gedacht.

Eerst plukte ik met andere deelnemers wat we voor onze maaltijden nodig hadden, in mijn geval de bladeren van de Smeewortel. Daarna pakte ik de benodigheden voor het bakken van de bladeren bij elkaar: eieren, zout, meel en melk.

Vervolgens maakte ik daarvan een pannenkoekbeslag, wat dikker dan normaal en wentelde de bladeren erin. Dan bakte ik ze 2 tot 3 minuten in heet vet. In het door de workshoplei-

ding gemaakte minikookboekje stond erbij, heerlijk met compote van rode bessen. Ik geloof niet dat we de rode bessen erbij gegeten hebben. Het paste goed bij de uit de natuur meegebrachte producten, dat we midden in een bosrijke omgeving op houtvuur kookten en bakten.

Een andere cursist had de jonge blaadjes van de Brandnetel geplukt. In ons minikookboekje stond tussen haakjes, handschoenen. Iedereen begrijpt wel waarom. Ja, het beste is om de jonge blaadjes te plukken, want oude blaadjes blijven stug na het koken en dat is niet zo lekker in je mond.

Ik kan me ook herinneren, dat we met z'n allen munt-thee gedronken hebben.

Ik weet niet of er ook nog iemand de jonge blaadjes van de Paardenbloem geplukt had om er later een salade of

een stampot van te maken. In Zwitserland, ik was er een keer op vakantie, zag ik de vrouwen gebukt de jonge blaadjes van de Paardenbloem plukken. Het geplukte wordt Molsalade genoemd. Waarom het zo heet, heb ik gevonden op internet. Van oudsher kenden onze voorvaders het gebruik om tijdens het vroege voorjaar in de weilanden bladrozetten van de Paardenbloemen, die onder molshopen waren terechtgekomen, op te delven, waarbij de gebleekte en zachter geworden losse blaadjes wer-

den geoogst voor consumptie.

Ik las in mijn wilde plantengids dat de Gewone melkdistel, die overal in de Hoeksche Waard voorkomt, in de Middeleeuwen als spinazie gekookt en gegeten werd, al zijn de bladeren waterig en bevatten ze veel ruwe vezels.

Veel wilde planten zijn oude geneeskruiden zoals *Arnica montana*, in Nederland Valkkruid genoemd.

In Europa en West-Azië groeit deze wilde plant veelvuldig op berghellingen en bergweiden, maar in ons land komt de plant nauwelijks meer voor. Het spreekt vanzelf dat bloemen en bladeren van zulke zeldzame wilde planten niet afgeplukt worden.

Toen we in Oostenrijk waren, zagen we een paar Oostenrijkers de bloemen van de Arnica afplukken. Alleen de stelen bleven over. Het was ons een raadsel wat daarmee gedaan zou worden. Dat raadsel heb ik na lang zoeken weten op te lossen. De goudgele bloemen, die op stengels van 60 centimeter staan, worden in juni en juli (dat klopt, want wij

waren eind juni in Oostenrijk) verzameld, gedroogd en verwerkt in tincturen. Ook worden verse bloemhoofdjes ondergedompeld in olijfolie, zonnebloemolie of sojaolie en zacht verwarmd om het maceraat (door macereren verkregen product) te verkrijgen. Het maceraat is geel van kleur en bitter van smaak. Arnica zou zwellingen, kneuzingen en blauwe plekken verminderen.

Vroeger nam mijn moeder als spanning haar te veel werd Valerian. Volgens haar had het een rustgevend werking en hielp tegen slapeloosheid. Grappig vond ik het om te lezen, dat de Grieken Valerian aan het raam hangen om het kwaad te weren.

Er zijn nog vele andere recepten met kruiden uit de natuur te proberen. Zoals Herderstasje met Veldzuring, Weegbree- of Vogelmuursalade, Zuringsoep met tomaten, gestoofde Smeewortel, Klaversalade en Zuring met sinaasappel. Naast muntthee kan men ook eens Duizendblad- of Kamillethee drinken. Wees wel voorzichtig met het eten van wilde planten, waarvan niet bekend is of ze gegeten kunnen worden. Sommige planten kunnen behoorlijk giftig zijn!

Ik wil mijn verhaal over kruiden uit de natuur besluiten met een recept voor een stampot van Pastinaak afkomstig uit de Russische keuken. Pastinaak is een vrij lange plant met geelgroene schermbloemen en enkelgeveerde bladeren met 5 tot 7 paar zijblaadjes, die in de Hoeksche Waard vrij algemeen voor-

komt in de bermen langs de provinciale wegen. Een gecultiveerde vorm van de Pastinaak wordt gekweekt om de kruidig smakende wortel die we soms vinden in ons biologische groentepakket. Pastinaak is een winterwortel die veel werd gegeten voordat de aardappel zijn intrede deed.

Voor het recept is nodig:

500 gr. Pastinaak
500 gr. aardappelen,
2 grote uien,
100 ml .zure room,
1 eetlepel zonnebloemolie,
1 eetlepel verse dragon,
peper en zout.

Kook de aardappels in ruim water. Rasp en snijd de Pastinaak in stukken. Verwarm de olie en fruit de ui hierin.

Voeg Pastinaak en een heel klein beetje water toe en stoof circa 20 minuten. Doe daarna het vuur uit en schenk de zure room bij de Pastinaak. Pureer de aardappelen en ook de Pastinaak en meng de Pastinaak met de aardappelpuree. Breng de stampot op smaak met dragon, peper en zout.

KAUWEN

Els van Gemeren

Hoge bomen (Essen) aan de zijkant van ons huis brengen ons vooral veel Kauwen. Niet dat wij idee hadden om ze als huisdieren te houden, maar kennelijk hadden zij ons wel als gastouder gekozen.

Op een stille namiddag zat ik wat te lezen toen ik opschrok van een piepend geluid in de schoorsteen van de open haard. Ook mijn man had in zijn werkka-mer op zolder al eerder gedacht 'wat hoor ik toch', maar er verder geen aandacht aan geschonken, want zo zei hij

het geluid wordt sterk vergroot door de schoorsteen'. Inmiddels zag ik wel enorme kauwen af en aan vliegen naar het dak, waarschijnlijk met lekkere hapjes. Op een vroege zondagmorgen werden wij dan ook gewekt door een enorme klap komend vanaf het dak.

Toen het rumoer alsmaar groter werd in de loop van de week, besloten we tot uitzetting. De zaterdag erop werd tot actie over gegaan. In de schoorsteen lopen 3 kanalen. Eén er van was het kanaal van de CV ketel welke niet meer wordt gebruikt omdat ie is verplaatst. In de verbinding naar het kanaal zit een deksel waardoor mijn man zijn fototoestel plaatste om via een foto te kunnen zien wat er loos was. Op een plankje

onderin zaten 3 kleine zwarte hoopjes ineengedoken. Met een stokje lukte het niet hen in de veren te krijgen, maar ze moesten er wél uit. Geen idee of ze jaarlijks terug zouden komen naar dit lekkere plekje. Wat nu te doen? Hoe gaan die beesten reageren als ze gestoord worden in hun groei? Dat werd nog een hele klus. De grote ladder werd tevoorschijn gehaald en tegen het huis geplaatst.

Een lange pvc buis werd doorboord en daarin werd een dwarsslatje gemaakt. Via het pannendak klom manlief naar de schoorsteen en liet de buis in dat ene kanaal zakken. Een geweldig kabaal waarbij één kauw in de zijverbinding van het kanaal verdween met daarin het afsluitdeksel. De andere twee schurkten zich weer op hun plekje onder het laten horen van geweldig protest. Man het dak weer af, naar beneden, naar binnen, twee trappen op naar de zolder het deksel van het zijkanaal gehaald. Handschoenen aan en voorzichtig de vogel gepakt en in een doos gedaan. Deksel erop en weer naar buiten, twee trappen af, ladder op om wederom naar het schuine dak en dan naar de schoorsteen te klauteren. Deze keer vloog er één

kauw weg uit het kanaal na het kennismaken met de pvc buis. Inmiddels waren door al het kabaal enorm veel kauwen naar het dak gekomen en cirkelden rond het hoofd van mijn man. Ziet u het voor zich. Het werd hem toch wel een beetje benauwd, want de filmbeelden van 'the birds' van Alfred Joseph Hitchcock trokken aan hem voorbij. Daarbij, dat ene eigenwijze kauwtje wilde maar niet geloven dat er een einde moest komen aan de illegale logeerpartij. Na wat een eeuwigheid leek (vooral door de cirkelende kauwen) ging toch ook kauwtje nummer 3 in het zijkanaal zitten. Snel het dak en de ladder af, naar binnen en weer twee trappen op. Op zolder het dakraampje open gezet, de deksel van het zijkanaal gewipt en ja hoor daar vloog het de vrijheid tegemoet. De eerste is uit de doos gevlogen en zo is de hele familie weer herenigd in de hoge bomen naast ons huis. Na zoveel (angst)zweet was een koud pilsje een ware traktatie voor mijn man. Daarna nog eenmaal het dak op om het kanaal voorgoed af te sluiten voor gevleugelde gasten. Er hangen tenslotte nestkastjes in onze tuin.

HOE GAAT HET MET DE MUIZEN?

Merijn van den Hoogenhoff

Met de muizen op zich gaat het goed zover ik kan meten, maar dat wordt met deze vraag niet bedoeld. Als men mij nu vraagt "hoe gaat het met de muizen" dan wil men weten hoeveel prooien ik al binnen heb naar aanleiding van mijn actie "de muis is dood, leve de muis".

Welnu. Op het moment van schrijven heb ik 38 muizen binnen, 25 gevangen door de kat en 13 door de klapval.

Er is al gelijk een heel goed verschil zichtbaar tussen wat ik met life traps vang en wat de katten vangen. Ik heb eigenlijk altijd bosmuis of huisspitsmuis als meest gevangen muizen. Bij de huiskatten is dat de veldmuis. Ook hebben de katten een jonge haas, een wezel en een mol te pakken gehad.

Mijn verzoek is dus: "blijf alstublieft melden de komende tijd en help mee het onderzoek tot een succes te maken".

Hoe werkt het?

U vindt een muis en maakt daar foto's van die duidelijk de kop, buik, rug en staart laten zien en één van het hele lijf. Of u brengt hem langs bij NBC Klein Profijt.

U noteert de datum van de vondst en de locatie(straat, nummer en woonplaats). En stuurt dat samen met de foto's naar kantoor@hwl.nl. Of op een papertje bij de muis die u langs brengt.

Ik determineer de muis aan de hand van de foto's of door de echte muis te onderzoeken. En geef de uitslag aan u.

Ik zal dan ook elk kwartaal aan alle mensen die mij hier bij willen helpen een overzicht sturen met wat er al gevangen is.

Voor verdere vragen of meldingen kunt u terecht op 0186 – 621 888 of kantoor@hwl.nl.

Even vragen naar

Merijn van den Hoogenhoff

"ERUIT UITGELICHT"

Documentatiecentrum

Klein Profijt

Henk Bunjes

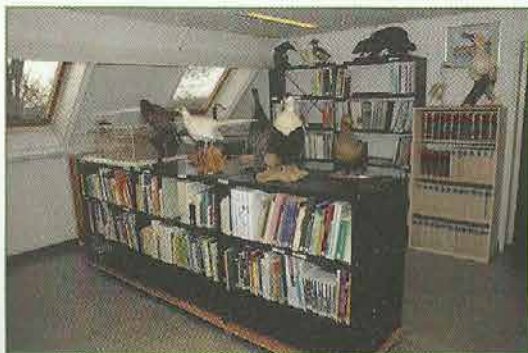
Graag willen wij je wat meer vertellen over een plekje van ons bezoekerscentrum Klein Profijt in Oud-Beijerland dat mogelijk (nog) meer voor je te bieden heeft dan je al weet. "Wij" zijn: een kleine werkgroep bestaande uit Rita van den Bos, Fred Zuidam en Henk Bunjes.

Zowat vanaf de opening van dit gebouw bevindt zich op de bovenetage o.a. ons documentatiecentrum. Hier worden documenten binnen de ruime interessekring van onze vereniging verzameld en systematisch opgeborgen voor gebruik door bezoekers. Met name denken wij hierbij aan de leden van de diverse werkgroepen die zich wat verder willen verdiepen in hun hobby maar verder aan iedere geïnteresseerde bezoeker. "Documentatie" is mogelijk een wat zwaar woord.

Hieronder worden alle vormen samengevat waarin voor ons doel interessante informatie wordt gepubliceerd: boeken, rapporten, tijdschriften, enz. Meest opvallend zijn uiteraard de boeken (oud of nieuw). Ze zijn naar hoofdonderwerp gerubriceerd en staan als zodanig vermeld in de catalogus (ter plaatse in te zien) maar zijn overigens ook op vele andere gezichtspunten (bv. auteur of titel) in de computer terug te vinden.

Het zal duidelijk zijn dat wij met slechts bescheiden middelen heel selectief zijn bij de aanschaf van nieuwe boeken. Anderzijds zijn wij erg blij met aanwinsten voor onze collectie die door mensen worden geschonken die thuis wat ruimte te kort komen en op deze wijze aan hun boeken een nieuwe bestemming geven (uiteraard mits dit binnen de interesse-sfeer van onze documentatie ligt). We hebben het voornemen om regelmatig de aandacht te vestigen op nieuwe aanvullingen van onze bibliotheek. Mocht het je interesse wekken dan kun je bij een bezoek aan Klein Profijt daar verder mee kennis maken.

Elk document/boek heeft een eigen nummer dat uit twee gedeelten bestaat. Het eerste deel (voor de streep) is het vakgebied waarin het is opgeslagen en tevens de plank waar het in de (open) kasten te vinden is. Het getal achter de streep is een volgnummer binnen de groep met eventueel nog een nadere aanduiding. Grote groepen zijn bv. 3.1.0 (= vogels, algemeen) of 3.6.0 (= planten, algemeen).

Voor langere studie is het mogelijk boeken te lenen.

Informatie daarover bij de balie van Klein Profijt of bij ondergetekende.

Nu enkele nieuwe aanwinsten.

Heel erg goed binnen de traditie van het Hoekschewaards Landschap hoort een boek over het knotten van bomen. Inclusief informatie over geschiedenis, traditie en technieken:

Het Knotbomenboek voor Nederland en Vlaanderen (boeknr. 2.1 / 001).

Een prachtig uitgevoerd boek dat alle facetten van knotbomen (en dat zijn er nog meer dan "onze" knotwilgen) laat zien. Bijvoorbeeld ook de verbeelding in de schilderkunst of het toepasbare gereedschap. Ik noem hier ook even een ander, wat ouder boekje uit onze collectie dat het knotten van een heel andere kant benadert:

Plantengroei op knotwilgen en andere geknotte bomen (3.6.0 / 035).

Nieuw in onze documentatie is ook een veldgids voor de wat gevorderde plantenkenner.

Hierin worden de "gezelschappen" beschreven waarin bepaalde planten bij elkaar kunnen worden verwacht afhankelijk van de grondsoort, vochtigheid, enz.:

Veldgids Plantengemeenschappen van Nederland (3.6.0 / 154).

Het nogal specialistische boek is onderdeel van een serie veldgidsen uitgegeven door de KNNV die ook heel toegankelijke en populaire delen bevat die antwoord geven op vragen die iedereen wel eens heeft. Een paar voorbeelden (van de ca. 25 gidsen):

Veldgids Roofvogels (3.1.0 / 230),

Veldgids Dagvlinders (3.2.1 / 043),

Veldgids Diersporen (3.0 / 112),

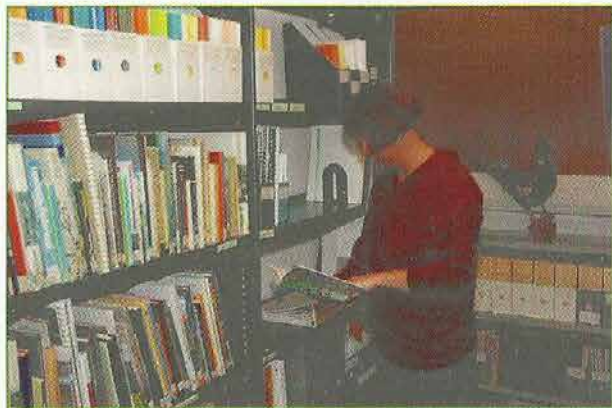
Veldgids Amfibieën en Reptielen (3.5 / 016), enz. Op heel veel terreinen dus een prima naslagwerk.

Tot slot wil ik nog even attenderen op de nieuw uitgekomen:

Fotogids Mossen (3.6.0 / 153).

Een prachtig overzicht van de rijke vormen van deze allerkleinste planten die zeker ook onze aandacht waard zijn.

Ook over dit onderwerp bevat de bibliotheek een flink aantal uitgaven waaronder diverse veldgidsen. Informatie daarover in de catalogus (vakgebied 3.6.0 en 3.9) of bij mij. Volgende keer zeker aandacht voor een nieuw uit te komen standaardwerk over Biodiversiteit in Nederland. Dit in het kader van het huidige jaar van de biodiversiteit.

WAAR DOE JE HET VOOR? (2)

Dick Bussing

Je kunt op heel verschillende manieren gemotiveerd zijn om vrijwilliger te zijn bij de vereniging Hoeksche-waards Landschap. Dat bleek uit de meesal positieve reacties die ik kreeg op mijn bericht in de vorige Waardzegger:

'Ik werk mee omdat ik van de Hoeksche Waard en de natuur houdt'.
'Ik werk mee om sociale contacten te hebben, die heb je toch gewoon nodig'. 'Ik kan de dingen doen, waar ik goed in ben en dat wordt gewaardeerd'.

Opvallend is, dat de vereniging er door-gaans niet zoveel werk van maakt om haar vrijwilligers te waarderen of in het zonnetje te zetten. Het is eigenlijk van-zelfsprekend dat je er bent. We zijn immers allemaal vrijwilliger. En als je er even niet kan zijn door vakantie of ziek-

te, is dat geen enkel probleem, een ander vangt dat wel even op. Een heel enkele keer krijgt een vrijwilliger met een lange staat van dienst wel eens een schouderklopje in de vorm van een lint-je. Iemand schakelde dan bewust het Koninklijk Huis in om zijn waardering te laten blijken.....

Op 25 september wilde het Algemeen Bestuur toch eens een Vrijwilligersdag organiseren in het Nationaal Landschap Centrum.

Het doel was niet alleen om al die 400 vrijwilligers te waarderen voor hun in-spanningen voor vereniging, natuur of landschap, maar ook om eens met el-kaar kennis te maken en informatie uit te wisselen. Je weet wel hoe het gaat: meer dan 40 werkgroepen zijn er en die komen elkaar niet dagelijks tegen, soms zelfs nooit.

Dat was nog een hele klus om al die vrijwilligers uit te nodigen. Dat ging via de coördinatoren van de werkgroepen, maar er zijn zeker steekjes gevallen, onder andere omdat niet van ieder een emailadres bekend was. In de middag

was er dus gelegenheid om door een praatje, een kraampje of een (PowerPoint) presentatie iets te laten zien en horen over jouw werkgroep. De avond was georganiseerd als een gezellig samenzijn met Chinees eten aan lange tafels, waaraan maar liefst 100 vrijwilligers deelnamen.

Reacties: 'Dat moeten we zeker volgend jaar herhalen'. 'Jammer, dat de bestuursleden het eten niet opschepten, hadden we die ook leren kennen'.

Die presentaties en kraampjes, verspreid in het gebouw en daarbuiten, gaven een aardig beeld van het brede pakket aan activiteiten van HWL. Toch kwam het niet helemaal uit de verf doordat er niet een echt programma voor de presentaties was opgesteld, of kraampjes soms even onbetreft waren. Volgende keer een ceremoniemeester? De sfeer was echter prima en er zijn heel wat contacten gelegd.

De middag stond ook open voor het pu-

bliek, zodat belangstellenden zich zouden kunnen aanmelden als nieuwe vrijwilliger. We telden circa 70 bezoekers. Dat leverde dan weer koddige taferelen op aan een kraampje: 'Dag mevrouw, heeft u belangstelling om bij onze werkgroep vrijwilliger te worden?'

Antwoord van de mevrouw; "Pardon, ik doe dit werk al 25 jaar in een andere werkgroep, maar leuk om u eens te ontmoeten".

Vrijwilligers zijn er nooit genoeg. 'Achter een kraampje op mijn eigen vrijwilligersdag, dan ben ik weer aan het werk', verzuchtte iemand. Zo zie je maar, er zijn werkgroepen die staan te springen om versterking. Daarom heeft het bestuur een nieuwe folder gemaakt om vrijwilligers te werven.

De folders liggen in de beide centra. U vindt er de mooiste vrijwilligerstaken waar behoefte aan is: bijvoorbeeld redacteur, gids, tuinman, klusser, gastvrouw/-heer, docent, webmaster e.d. Het klopt echt hoor: bij HWL kan je je altijd thuis voelen, wie je ook bent, wat je ook meebrengt.

KLUSSEN VOOR HWL

Bob Wiggers

**HWL heeft twee bezoekerscentra:
Klein Profijt én het Nationaal Land-
schap Centrum (NLC).**

Aanvankelijk werd het NLC als apart gebouw gezien met een meer specifieke functie namelijk als toegangspoort voor het nationale landschap. Gelegen op een knooppunt van fiets- en wandelpaden is het NLC het startpunt voor bezoekers van het Nationale Landschap Hoeksche Waard. Er is een permanente expositie, die in 9 panelen alle aspecten van ons mooie eiland belichten. Het biedt ruimte aan groepen van HWL, maar ook erbuiten om te vergaderen of voor het vieren van een feestje. Er worden lezingen gehouden en/of culturele evenementen.

Klein Profijt is al langer een voor de HWL-ers bekend gebouw, het is de zetel van bestuur en secretariaat, geeft al van oudsher onderdak aan vele werkgroepen om te vergaderen. Ook hier een jaarprogramma van lezingen en andere activiteiten. Het publiek weet de laatste jaren spontaan de weg te vinden naar KP getuige de vele bezoekers met name in de weekenden. Voor het NLC zit "de loop" er nog niet helemaal in. Het is een gloednieuw gebouw en de beheercommissie NLC heeft daarom veel tijd en energie gestoken om publiek naar het NLC te trekken.

Dit begint nu zo'n beetje te komen.

De actie onder de naam "Eén vereniging, twee vestigingen" leidde ertoe dat de organisatie veranderd werd. Horeca, de winkel, inkoop en bevoorrading, werden gelijk getrokken en in dezelfde handen gelegd.

Ook de activiteiten, lezingen en andere evenementen, zullen door dezelfde werkgroepen voor beide gebouwen georganiseerd en gepland worden.

Voor alle horeca aangelegenheden in beide gebouwen is Merijn van den Hoogenhoff verantwoordelijk.

Hij is kantoorhoudend in KP en voor dat gebouw dus ook meestal het eerste aanspreekpunt.

Het onderhoud van beide gebouwen inclusief terreinen of tuinen komt onder supervisie van Cees Mesker, hij heeft kantoor in het NLC.

Parallel aan het ineen schuiven van de organisatie van beide bezoekerscentra is er ook een bestuurlijke aanpassing van de organisatiestructuur van HWL

gaande, waarbij schrijver dezes de portefeuille "Bezoekerscentra" in het bestuur zal bekleden.

Nu kom ik tot de titel van dit artikel: het onderhoud van een gebouw vergt voortdurend inspanningen. Sommige zaken moet je uitbesteden, maar die kosten veel geld. Heel veel echter kunnen wij HWL-ers zelf! Getuige Klein Profijt dat grotendeels door de inspanningen vrijwilligers letterlijk uit de puinhopen is verrezen.

Mensen, mannen én vrouwen, hebben we nodig om allerlei klusjes of reparaties uit te voeren.

Zijn we op zoek naar erkende loodgieters, elektriciens of timmerlieden?

Ja, als dat zou kunnen, maar ik heb nooit geweten dat zoveel mensen zoveel weten en kunnen.

Als ik mezelf neem zie ik een persoon met twee behoorlijk linkse handen, die eigenlijk thuis nooit zelf veel repareerde, oké een stekertje verwisselen dat gaat nog wel.

Sinds ik bij HWL meer betrokken ben geraakt na mijn pensioen heb ik heel vaak meegeholpen met allerlei klussen. Uiteraard meestal ingedeeld bij de ploeg voor het nederige werk als stenen sjou-

wen, zand kruien of spullen vervoeren. Het echte werk werd gedaan door andere vrijwilligers van allerlei slag en zo kwamen de mooiste dingen tot stand.

Het is echt leuk om samen met anderen een klus te klaren, er is altijd wel iemand die voor een probleem een oplossing

heeft en verdraaid, soms bedenkt je zelf ook iets dat goed uitpakt. Is de klus klaar: dan sta je met voldoening te kijken en denk je "Leuk, dat is toch weer mooi gelukt".

Om onze twee bezoekerscentra en de tuinen eromheen in goede staat te houden moet het hele jaar door van alles gedaan worden. Van eenmalige tot zich herhalende klusjes, iedereen kan zijn steentje eraan bijdragen. Je leert er zelf

wat van en het geeft voldoening. De hoeveelheid tijd die je ter beschikking wilt stellen en ook het werktempo bepaal je zelf. Het zijn geen haastklus- sen of aangenomen betaald werk.

Als je er wat voor voelt om je hoofd leeg te maken en je handen eens uit de mouwen te steken, dan kun je je aanmelden bij onze "beheerder Onderhoud" Cees Mesker via kantoor@hw.nl of via 06-12966131.

ACTIVITEITENPROGRAMMA

LEZINGEN 2011

Datum	Tijd	Thema	Locatie
zondag 30 januari	14.00 16.00	Grienden	Nationaal Landschap Centrum Numansdorp
maandag 28 februari	20.00 22.00	Bijenteelt	Klein Profijt Oud Beijerland
zondag 13 maart	* ??	Oosterse Bekade Gorzen met aansluitend excursie	Nationaal Landschap Centrum Numansdorp
zondag 27 maart	14.00 16.00	de Wijk van je Leven	Nationaal Landschap Centrum Numansdorp
maandag 18 april	20.00 22.00	Visserij (onder voorbehoud)	Klein Profijt Oud Beijerland

Informatie: Nationaal Landschap Centrum of Klein Profijt (tel nrs zie Colofon)

* ?? Tijd wordt nader bekend gemaakt. Voor info up to date: www.hwl.nl

MARKTEN 2011

Datum	Tijd	Thema	Locatie
16 april	10.00 16.00	Informatiemarkt Nationaal Landschap	Nationaal Landschap Centrum Numansdorp
11 juni	10.00 16.00	Plattelandsmarkt	Klein Profijt Oud-Beijerland
1 okt.	10.00- 16.00	Jeugd Natuur Dag	Nationaal Landschap Centrum Numansdorp
26 nov	10.00- 16.00	Winterfair	Klein Profijt Oud- Beijerland

EXCURSIES

Datum	Tijd	Thema / waar	Verzamelpunt
29-12-2010 (woensdag)	14.00 - 16.00	Oliebollenwandeltocht - Esscheplaat (aanmelden)	Parkeerplaats Buitendijk dichtbij Schenkeldijk, Strijen
22-1-2011 (zaterdag)	14.00 - 16.00	Ganzenexcursie - Oudeland van Strijen	Waleweg, Strijen
20-2-2011 (zondag)	10.00 - 12.00	Wandelexcursie - Tiengemeten	Pont bij Nieuwendijk
26-3-2011 (zaterdag)	10.00 - 12.00	Wandelexcursie - Geertuida Agatha Polder	Einde Boonsweg, Heinenoord
16-4-2011 (zaterdag)	10.00 - 12.00	Weidevogels - Oudeland	Parkeerplaats naast de Keen, kruising Leeuwerikstraat/ Kerkstraat in Strijen
25-4-2011 (maandag)	14.00 - 16.00	Paaswandeling - Zomerlanden Gorzenbos	Parkeerplaatsje bovenop de Heinenoordtunnel
8-5-2011 (zondag)	5.30 - 7.30	Vroege vogels - Groeneveld	Hoek Boendersweg / Eerste Kruisweg, 's-Gravendeel
21-5-2011 (zaterdag)	13.00 - 16.00	Wandelexcursie - Tiengemeten	Pont bij Nieuwendijk
2-6-2011 (donderdag)	5.00	Dauwtrappen - Oude Maas (aanmelden)	Einde Boonsweg Heinenoord
18-6-2011 (zaterdag)	10.00 - 12.00	Heermtuin - Piershil	Bij bord Hof van Piershil naast kerk in Voorstraat
24-7-2011 (zondag)	13.00 - 15.00	Vlinders en libellen - Trekdambos	Trekdamseweg, 's-Gravendeel

Kijk voor meer en de meest recente informatie op www.hwl.nl

Kosten standaardexcursie: € 2 leden, € 3 niet-leden, € 1 kinderen t/m 12 jaar

Kosten speciale excursie: € 3 leden, € 4 niet-leden, € 2 kinderen t/m 12 jaar

AUTOMATISCHE INCASSO CONTRIBUTIE

U heeft allemaal onlangs een brief over automatische machtiging van het lidmaatschapsgeld toegestuurd gekregen. Graag doe ik ook in de Waardzegger een dringende oproep aan u allen om de machtiging af te geven. Het bespaart u de moeite van het betalen en ons heel veel tijd en geld. Die kunnen we beter besteden aan het realiseren van onze doelstellingen. Het bestuur hoopt te worden overspoeld met machtigingen!

N.B.1 De contributie bedraagt € 20 per jaar. Velen van U maken naast de contributie een extra donatie over. Graag willen we deze goede gevers vragen, daarmee door te gaan! Vult a.u.b. uw jaarlijkse totale bijdrage in op het machtigingsformulier.

N.B.2 U weet toch dat uw donatie aan HWL aftrekbaar is voor de inkomstenbelasting? HWL is namelijk een zogenaamde Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Bij voorbaat hartelijk dank voor Uw donatie!

*met vriendelijke groeten,
namens het bestuur van Hoekschevaards Landschap,*

Guus van der Pal, penningmeester

Dit nummer is bij u bezorgd door het Roparun team:
Stichting Hoekschevaard Runners ter ondersteuning van het goede doel
in de strijd tegen kanker.

*De redactie wenst u
fijne dagen toe en
een goed en vooral
groen 2011*

Hoekschewaards Landschap

Postbus 1080, 3260 AB Oud-beijerland

